

סוף זמן קר"ש

עש"ק אמור

8:43

עש"ק בה"ב 8:39

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק קפ"ז)

מבני עיינות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הנה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת אמור

מוס' חגיגה ו. ע"ד ח.

פרשת בה"ב

מוס' חגיגה ח: עד י'

אפילו אילני סרק (פסוטי עם אם קובע
עושה למורה) עתידין ליתן פירות (וכו)
לפירות טובות ביום תלמודי (הכמים)
מדיבוי רבסי שליט"א שמה"ל תשס"ט

י"ד אייר תשס"ט

אמור

שנה י"א גליון כ"ז (תס"ד)

אוצר הגנוז

החזקת יד תלמיד חכם

והכהן הגדול מאחיו. בשרת תשב"ץ (ח"א סי' קמ"ב): לפי שראיתי הרבה בני אדם מגמגמים על מה שנהגו בכל הקהילות ישראל בכל הדורות לתת פרס לחכמיהם, על כן אחקרו בזה הענין כאשר יראוני מן השמים מהגמרא וממקומות אחרים, אם הדבר הזה רשות או מצוה או חובה או יש שם דגנוז בעיניה, ואני בטוח בכותן של ראשונים שנהגו בעצמן היתר בדבר זה שלא אכשל בדבר הלכה, ושיתבררו ויתלבנו הדברים בענין הספק הזה. ואומר, כי חובה על כל ישראל לפרנס דרך כבוד לחכמיהם ולדיניהם שתורתם אומנותם, כדי שלא יצטרכו להתבטל ממלאכת שמים בשביל מלאכתם, וכדי שלא יודלדלו בפני עמי הארץ מפני עוניים, ושינהגו בהם כבוד. ויורשו דבר זה יוצא לנו מן התורה על פי מדרש חכמים. אמרו בפרק קמא דינאמא בהוריות פרק הורה כהן משית, והכהן הגדול מאחיו שיהא גדול מאחיו בניו בכח בתכמה ובעושר, אחרים אומרים מנין שאין לו שאתיו הכהנים מגדליו אותו, תלמוד לומר והכהן הגדול מאחיו גדלוהו משל אחיו.

וכן מדת הדין נותנת מקל וחומר, שהרי הוא קודם לכל דבר להחיות ולהשיב אבידה לכל אדם, שהרי משנה שלימה שנינו בפרק בתרא דהוריות כהן קודם ללוי לוי קודם לישראל וגו', אימתי בזמן שכולם שוים, אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם הוא קודם לכהן גדול עם הארץ, ואמרו בגמרא מנא הני מילי, דכתיב יקרה היא מפנינים, מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים, ואפילו מלך שהוא קודם לכהן גדול כדאיאת התם אמרינן התם דחכם קודם לו, דחכם שמת אין לנו כיוצא בו מלך שמת כל ישראל ראוין למלכות. וכיון שחכם עדיף מכהן גדול, כי היכי דמחייבי כוהנים לגדלו משלהם בעושר הכי נמי מחייבי כל ישראל לגדל תלמידי חכמים שבהם בעושר. ולפי זה כשהיו פרנסי הדורות רואים תלמידי חכמים דחיק להו עלמא טובא היו משתדלים למנותם בראש כדי שיפרנסום הציבור דרך כבוד.

ומצינו שבימות הגאונים ז"ל היתה קופה מיוחדת לשיבות, משלחין מכל הקהילות ממון קצוב לראשי הישיבות ותלמידיהם. מצינו כתוב בסידור **רב עמרם גאון** בתחילתו זה לשונו, שיגר לפנינו **רבנא יעקב בן רבנא יצחק** עשרים זהובים שגירת לשיבה, חמישה שלנו וחמישה עשר לקופה של ישיבה, וצוינו וברכנו אותך ברכות שיתקיימו בך בזרעך וזרעך זרעך. עד כאן מביא ראה שמנהג היה גם כן בימות הגאונים ז"ל ליחד קופה של ישיבה, וגם בימות האחרונים ז"ל מצינו זה המנהג מתפשט. וכתב הר' יהודה אלברגוני ז"ל והביאו בטור חושן משפט בסימן ט', ונהגו ברוב מקומות לעשות לבית דין קופה, שפוסקין מזון בית דין ופרנסתם לכמה עולה בשנה ומגבין אותו בתחילת השנה או בסופה, ואין בזה משום תורת שוחד ותורת אגרא כי חובה על כל ישראל לפרנס דיניהן וחכמיהן. עד כאן. גם בדורות שלפנינו עד דורינו זה ראינו הדבר ממשמש והולך, ומנהגן של ישראל תורה היא, וכל שכן שהדברים מפורשים בתלמוד ובמדרשות ואין בדבר ספק.

אמר שש שנים תורע שך קשה מה ענין שמיטה אצל הר סיני וצ"ל מה שמיטה נאמרו כללות ופרטות בהר סיני אף כולן נאמרו כללות ופרטות בהר סיני אי"כ היא התראה שפיר דר"ק.

מדרש יתומן

בנים לר'

מועדי ה' אשר תקראו אותם וגו'. אחז"ל (ר"ה כ"ד) תקראו אותם, קרי ביה אתם. אפילו שוגגין אתם, אפילו מוידין (שם כ"ה), ויש ללמוד מכאן קל וחומר, ומה במקום שנאמר "אותם" דרשו חז"ל "אתם" ומרבים אפילו שוגגין, אפילו מוידין, מכל שכן במקום שנאמר בפירוש "אתם", כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם (דברים יד, א), הרי בוודאי שגם אם ח"ו אנו מוידין ומכל שכן שאנו שוגגין, אנו נשארים בנים לה'.

המגיד מקאונן

זכה בגופם

ונקדשתי כתב רש"י שימסרו גופם למיתה, המוציא אתכם מאמ"צ. י"ל ההמשך דישאלהו היו משועבדים במצרים קנין הגוף כחז"ל אם בגופם שלטו, וכי אפקעיהו ה' משם צריכים ג"כ לשעבד גופם להשי"ת לקיים מצותיו, חשי"ה ונקדשתי וגו' וא"ת דאין לה' עלינו שיעבוד הגוף, ל"א המוציא וגו' ששם היינו בשעבוד הגוף, וא"כ גם אני וכו' בגופם.

לחם שני

התחברות לרשעים לא יצא כבוד שמים

ונקדשתי בתוך בני ישראל. בגמרא איתא, כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה, מאי משמע, איתא תוך תוך, כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל, וכתיב התם הברלו מתוך העדה הזאת, מה הלחן עשרה, אף כאן עשרה ע"כ (ברכות כ"א). ונראה לומר דכוונה עמוקה רמזו לנו חז"ל, להורות לנו כי בלי התבדלות מתוך העדה הרעה, אי אפשר להגיע לקיים מצות ונקדשתי ולקדש שמים, כי ע"י התחברות לרשעים לא יתכן כבוד שמים, כאשר אנו רואים בעוה"ר בימינו אלה, שבכל מקום שיש התחברות עם רשעים, שם מהפכים דברי אלקים חיים ותחלל שם שמים. והוה כוננת השי"ס בהא דילפינן מ"ע ונקדשתי מפסוק הברלו, כדי להורות לנו יסוד מוסד ותנאי קודם למעשה, דרק אם מופרשים ומובדלים מאנשים רעים וחטאים אפשר לקדש שם שמים, מה שאין כן בלי התבדלות והתרחקות מן הרשעים, אי אפשר שיצא מזה כבוד שמים וקדושת שמו יתברך. והשתא מובן ג"כ למה לא ילף נמי בתלמוד ירושלמי מפסוק זה הדברלו, לפי שמצד הדין לא יתכן שיהיה בארץ ישראל רשעים ועוברי עברה, דאסור לרשעים לזרז בא"י כמ"ש הסמ"ג (לאוין מ"ט) ורמב"ם. וכיון שמדינא אסור להושיב עוברי עבירה בא"י רק אנשים כשרים וצדיקים, לכן שפיר ילף בתלמוד מפסוק אחר, דאי אפשר למילף מפסוק הדברלו, דהא לא יתכן שיהיו רשעים בא"י מדינא, ולא בעינן התבדלות מהם, ומה שנגרם בעוה"ר ברור הוה לא רצו חז"ל להוכיח, דאטו בשופטני עסקינן, אבל בחז"ל נמצאים גם רשעים עד שרוח הטומאה יעבור מן הארץ, ולפיכך נצטוו הברבלי ולהתחזק מהם, והוה החילוק בין הירושלמי והבבלי.

רבי בעל דברי יואל באסיפת התאחדות הורנים שנת תשי"ח

מרומו בזאת שבת לר' בכל מושבותיכם. איתא במדרש מעולם לא זוה שכינה מישראל בשבתות ויו"ט אפילו בשבת של חול ופי' פרשת דרכים הדיינו והולך במדבר ומונה ששת ימים ושבת בשביעי אעפ"י שהוא חול מ"מ כיון שהוא עושהו שבת שכינה עמו ונראה דמרומו זה הך קרא דכתיב שבת גבי מועדים דכתיב בהו אתם אפי' שוגגים אפילו מוטעים וקאמר שבת נמי כן אפי' שוגג אפי' מוטעה במדבר מ"מ שבת הוה שכינה עמו בכל מושבותיכם היינו במדבר ובאיים רחוקים.

תורת משה

לביט אבותם

במדרש וברש"י על הפסוק ויצא בן אשה ישראלית וגו' דכיון ששמע למשפחותם לביט אבותם עמד וגידף, ותמוה מה ענין למשפחותם לביט אבותם למגוף. ויש לפרש דהנה בספר צרור המור כתב דהחטא של המגוף היה שרצה לעשות מן אות דל"ת של אחר ר"ש ולכן כתיב ויקוב חור בדלתו רצה לומר בדל"ת. והנה איתא במדרש ילקוט פרשת איתחנן אמר יעקב לבניו שמא תבדלו אלהות הרבה כשם שיש לכם אמהות הרבה. והשיבו הלא כתיב למשפחותם לביט אבותם לביט אמותם אין כתיב כאן אלא לביט אבותם כשם שאין לנו אלא אב אחד ועובר לאל אחד כך אנו אין עובדים אלא לאל אחד הוא הוא דכתיב אב אחד לכלנו ואל אחד בראנו. נענה יעקב ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד עד כאן. אם כן לפי זה יובן דיש לומר דבן אשה הישראלית היה רוצה בדעתו לילך אחר משפחות האם לכן כיון ששמע למשפחותם לביט אבותם וישארו לעבוד עבודה זרה עמד וגידף ומחק הדל"ת של אחד כי כונתו היה לייחס אחר משפחות האם כנוכר לעיל. מה שאין כן אי לא היה שמע האי דלמשפחותם לביט אבותם או לא היה שום גידוף כי אז יש לומר הדולכנים אחר משפחות האם. אבל כיון ששמע לביט אבותם וכשם שאין לנו אלא אב אחד כך אין לנו אלא אל אחד לכך עמד וגידף.

תוכת התורה

סמיכות הפרשיות

סמיכות הפרשיות בפסוק הקודם וידבר משה אל בני ישראל וירצאו את המקלט מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן וסמ"ק ל' וידבר ו' אל משה שש שנים תורע שוך ובשביעית שנת שבתון יהי לארץ, ואיתא בגמ' האיך המקלט נהרג והא לא היה התראה ומשני כיון ששמע מפי הקב"ה הוה כאילו התרו אותו משום שכללותי ופרטותי נאמרו בסני, איתא פלוגתא בגמרא סוטה (דף ל"ב ע"ב) ר' ישמעאל סבר כללות נאמרו בסני ופרטות נאמרו באוהל מועד ור"ע סבר כללות ופרטות נאמרו בסני ונשנית באוהל מועד וא"כ למ"ד כללות ופרטות נאמרו בסני הוה התראה ולמ"ד פרטות נאמרו באוהל מועד לא הוה התראה ואיתא ברש"י בהר סיני מה ענין שמיטה אצל הר סיני לומר לך מה שמיטה נאמרו כללותי ופרטותי בהר סיני אף כולן נאמרו כללותיהן ופרטותיהן בהר סיני והא"ש וירצאו את המקלט מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן קשה הלא לא היה התראה וא"ל כיון ששמע מפי הקב"ה אין צריך התראה קשה מני"ל לכן

א) גודל קדושת היום:

היות והגנו נכנסין עכשיו לליל הנעלה והמקודש, אשר כלל ישראל עומדת ומצפה לראות אורה הגדול וליהנות מקדושתה וסגולת רום ערכה גבוה מעל גבוה, ונפשינו משתוקקת ומבקשת "צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי מתי אבא ואראה פני אלקים, צמאה נפשי ליום ל"ג בעומר... שבו הרחמים גוברים... (עבודת ישראל, ליקוטים ד"ה אלה

אזכרה, בשם המגיד ממעורטש). והשי"ת נתן לנו מתנה טובה כזו שיהי' לנו באמצע השנה בחי' יוה"כ ממש, כי "למד גימל במילואו גימטריא זקן", שהוא רצון העליון/ בחינת יום כיפור כידוע" (דרשות חתם סופר דף ר"פ ע"ש) שיום הזה מכפר אפילו על החטאים דלא מהני תשובה בכל השנה.

וכן סיפר הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זי"ע "פעם אחת דיבר הרה"ק בעל שר שלום מבעלזא זי"ע מגדלות היום ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"צ ר' זונדל ואמר שהוא יודע שהוא כמו יום הכיפורים... אמר לו אביו הקדוש "יפה כיוונת... (הילולא דרשב"י). והרה"ק ר' יהושע מוקאמינקא זי"ע אמר פעם להרה"ק משינאווא זי"ע "יום ל"ג בעומר הוא בחינת יום כיפור, כיון שיום כיפור הי' העבודה צריכה להיות דוקא ע"י אהרן בחי' הוד" ועיצומו של יום הוא ג"כ בחי' הוד, הרי לך שיום כיפור הוא בחי' הוד שבהוד, וכן יום ל"ג בעומר הוא 'הוד שבהוד' ונוכל לפעול בו ישועות טובות כיום הכיפורים... (אוהב שלום). החידושי הרי"מ אמר "בל"ג בעומר יכולין לזכות ליראת השם". וסיפרו שאצל הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע התפללו ביום ל"ג בעומר בהתלהבות גדול ממש כמו בראש השנה (בית ישראל, טויסיג, ח"ח קל"ד).

ב) השיבת כל רגע:

ויש לעשות פעולות לנצל כל רגע ורגע מיום הקדוש הלזה, כמו שאמר הרה"ק ר' משה מראזווידיאב זי"ע אמר פעם וזלש"ק "קיינ שום טאג אין יאר איז מיר נישט אזוי גוט ווי דער טאג ל"ג בעומר... ולא יצטרך לומר אח"כ חבל על היום הגדול שעבר בלא כלום, וכמו שאמר הרה"ק הג"ל פעם אחת ביום ל"ג בעומר לעת ערב אחר עבודתו הגדולה במסירת נפש ממש, בלש"ק "א שאד אז די זון גייט שוין אונטער, הלואי וואלט איך געהאט די מעגליכקייט אפצושטעלן די זון אויף אביסל לכבוד די הייליגקייט פון טאג". וידוע שרביה"ק זי"ע סיפר בל"ג בעומר תשי"א שבעת היותו בארה"ק במירון "פעסער פון אהבה טרערן זענען דארט פארגאסן געווארן..."

וכאשר תראה שהצדקים עשו הכנה דרבה לקדושת היום, כידוע מהרה"ק ר' אברהם קאליסקער זי"ע שבעת טבילתו בצפרא דל"ג

חיונוק והתעוררות

ליום ל"ג בעומר

בעומר, אמר בלהב אש קודש "הריני מקבץ עלי קדושת היום... (הילולא דרשב"י). וראוי לכל איש הירא וחרד לשים אל לבו היום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר ולא לבלות הזמן בעוה"ר כהבלי עולם אשר הוא לצדיק לצער" (יערות דבש ח"ב דרוש י"א) "והורא לנפשו יהי במורא וביראה ופחד כל הליצה כדי שתהא זכות הרשב"י חופף עליו כל היום" (מועד לכל חי לר"ח פלאגי זי"ע).

ד) הדלקה עושה מצוה:

ידוע גודל העסק שעושים בעת ההדלקה בציון קודש הקדשים במירון, "האור החיים הק' בכה כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקת ההילולא ועמד מרחוק, באמרו "האיך אגש אל הערפל ששם עומדים נשמות האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכל קדושים עמהם... (אלף כתב). וידוע שהרה"ק מרוזין זי"ע קנה בכסף מלא את זכות ההדלקה במירון לקנין עולם, ובנו הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע אמר "רבבות נשמות ישראל מקבלים תיקונים בהדלקה זו לכבוד התנא האלקי הרשב"י" (גר ישראל).

ולאו דוקא בארץ הקודש מקום ציון המצינות קודש הקדשים התנא האלקי רשב"י מתקיים המנהג להדליק נרות, רק בכל מקומות מושבותיהם נהגו כן, כמו"ש הבני יששכר "מנהג ישראל תורה להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר, טוב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דילי' לאורו נסע ונלך". ויש להוסיף על דבריו עפ"י המבואר בזה"ק דבהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון מן גלותא, ולכן מדליקין נרות ומאורות ביום הזה לרמוז כי בזכות ספרו יתגלה לנו במהרה אורו של משיח... (כ"ק מרן רבינו שליט"א, תשס"ב).

ובצמח צדיק כתב "נהגו להדליק נרות בל"ג בעומר יומא דהילולא דרשב"י, וכן אנו מדליקים נרות בל"ג בעומר שבו ביום הי' התגלות אורו". והרה"ק ר' משה מראזאדאו זי"ע צוה למקורביו שכל מנורות של כסף שיש להם יביאו לביהמ"ד שלו, והדליק בהם נרות להילולא דרשב"י ביום הקדוש הלזה" (אלף כתב). ובמשמרת

שלום כתב "קודם ההדלקה יאמר 'הריני מדליק נר לכבוד התנא רבי שמעון בן יוחאי'. וכתב עוד שם שטוב לומר אור צדיקים ישמח נר רשעים ידעך, ויהי נועם וכו', כי ע"י הדלקת נרות דקדושה מכבין נרות דסט"א". וכן הי' המנהג בחצרות הצדיקים והחסידיים להרבות באורה ביום הלזה. ואשרינו שזכינו בשנים האחרונות להתגלות האור בכאן עיה"ק קרית יואל לחדש אור ההדלקה בליל ל"ג בעומר במעמד אלפים מבג"י, ויודע שרביה"ק בעל דברי יואל זי"ע אמר שמונרו' אותיות 'מירון' - מפי הרה"ח ר' עקיבא גאנץ שליט"א, ונדלקת ע"י כ"ק מרן רבינו שליט"א בהתרוממות ובהתעלות, בריקודין וזמירות שירות ותשבחות למלך א-ל חי וקים לכבוד נשמת התנא האלקי רשב"י.

וכמו שהסביר כ"ק מרן רבינו שליט"א דידוע מש"כ הבני יששכר (אות ג) "נתאמת לנו ע"י אנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י הוא שלא כטבע", בדרך הטבע יש גבולות ותחומין על ערך מקום וזמן, אבל דבר שהוא שלא כטבע הוא כולו רוחני ואין לזה שום מושגי הגבולים שהם גשמי, ולא שייך מרחק מקום וזמן, ולכן י"ל דקדושתו של התנא אלקי הוא שלא כדרך הטבע, ומשפיע אף בריחוק המקום והזמן גם לכל המתאספים בימינו אלה בחו"ל בבתי כנסיות לכבודו של התנא הקדוש, כן אנו משתתפים בשמחתם שהוא שלא כטבע, ולזה נוהגין גם בחו"ל להדליק נרות ומאורות בלילה הזה, שאנו מתפללים שיאיר נשמת התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי וידליק ניצוץ הקדוש בלבינו, וידליק השלהבת מאורו של הרשב"י".

ה) התחלת אור קבלת התורה:

"מל"ג בעומר מתחיל ההארות של מעמד הר סיני שהוא קבלת התורה" (קדושת לוי, ויצא) "ימי הספירה הם הכנה לקבלת התורה, מגיע לכל חלק י"ו ימים, י"ו לגמ"ח י"ו לעבודה והוא ביום ל"ב, וטו"ב ימין לתורה, לב טוב (דרשות חת"ס דף רפ"ב). וידוע שיש ג' זמנים שבהם מרגישים קדושת קבלת התורה, והמה בל"ג בעומר... (עטרת ישועה). "והנה מיום זה יש לנו הכנה דרבה לחג השבועות ולכן יש טוב ימים מל"ג בעומר עד שבועות, וזה נרמז ותרא אותו כי טו"ב, רומז על הטו"ב ימים שבין ל"ג בעומר לשבועות" (הנותן אמרי שפר, דינוב).

ו) הכנה לחג השבועות:

ולכן נצרך מאור ביום הלזה לנצל את שעות היום בלימוד התורה שהוא ההכנה הכי טובה לחג השבועות, בפרט שיש ביום הזה השפעה גדולה בתורה שבע"פ, כי "בכל שנה כשבא יום זה יכול כל אדם לזכות לפי כוחו להשיג קביעת הדברי התורה שירד ביום זה בתורה שבע"פ, ולכן קבעוהו למועד" (פרי צדיק לל"ג בעומר סוף אות א') וכמו"ש בקדושת לוי

ד"אם אדם זוכה, שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין אנכי ה' אלקיך, **נמצא איד צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות שיוזכה לשמוע דיבור הקב"ה שכמה אלפים רבבות מלאכים ושרפי קודש** אוחזים חלי ורעדה ורתת וזיע מאימתו יתברך, ומכל שכן אנחנו בני אדם ו**לא סגי בגי ימים לבד**, ואפילו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי" (קדושת לוי, יתרו). "כי העיקר הוא ההנהגה לכל דבר שבקדושה... ובלא זה אין מציאות לכנסם הקדושה בלב האדם" (תפארת שלמה, ויחי).

ובפרט באלו הי"ז ימים האחרונים של ימי הספירה שצריכין ליתן עליהם דין וחשבון אם עשה ההכנה הראויה, כמו"ש בבת עין "ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ר"ל שתזהר מאוד באותן הימים שהן לפני מ"ז, ר"ל לפני יום החמשים שהוא יום קבלת התורה, כי אתה עתיד ליתן דין וחשבון עליהם, כי אז הוא העת וזמן להתקדש וליכנס לבחי' גדולה שהוא שפלות ועונה (כת עין, לספירה). בפרט ש"מגולת מצות ספירה הוא, לצאת מהיכל א' של מומאה, מה שאי אפשר לפעול ע"י שאר מצות רק בשמנה ימים... וע"י ספירה פועלים זאת בפעם א'" (ערכי נחל, שמיני). "שהימים האלו הם היותר גבוהים מימי כל השנה" (הרשב"י).

והגם שעד עתה כבר עבר שני שלישי ימי הספירה ולא פעלת כלום, עכ"ז עדיין הזמן מוכשר לתקן הכל, כמו"ש בשם משמואל (סוף ל"ג בעומר) "כמו שבשליש האחרון מהלילה דרכן של בני אדם להתעורר מפאת אור החזר, כן הוא בשליש האחרון מהספירה דרכן של בני אדם הקרוין אדם להתעורר מפאת האור החזר של חג השבועות, ובכן אפילו אנשים שהיו עד הנה בבחי' יושבים או אפי' בבחי' ישנים עתה בל"ג בעומר הזמן להעורר ולהיות עכ"פ מעתה ולהלאה עד החג בבחי' הליכה, כדי שבחג יראו אור גדול". ו"לכן צריך האדם להכין א"ע מהיום [ל"ג בעומר הילולא דרשב"ן] לזכך ולטהר א"ע בזיכוך רב ועצום... שיוכל לקבל התורה בחג השבועות הבעל"ט" (מגן אברהם פ' אמור).

ז) גודל השמחה ביום הזה:

"ביום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד הרשב"י זי"ע ונודע שרצונו שישמחו ביום זה כידוע" (מורה באצבע מהחיד"א אות רכ"ג). והרה"ק מרוזין זי"ע אמר "ביום ל"ג בעומר הוא הילולא ושמחה לכל העולם, כי מזמנו התחילה התפשטות והתגלות הדת יותר בעולם, בעבור זה יש שמחה בעולם". וחד מטעמי השמחה מבואר בספה"ק שמכל הצדיקים לא הי' אחד שהבטיח לכללות ישראל להצילם מיום הדין, כי אם רשב"י כמו"ש (סוכה דף מ"ח) יכול אני לפטור את העולם מן הדין וכו'. - "וידוע שהאריה"ק הי' הולך לציון הרשב"י בל"ג בעומר ועשה אותו יום משתה

ושמחה" (שער הכוונות). "לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי, לבי ר"ת לב יום, הן ל"ב ימי הספירה, ובשרי" אותיות רשב"י, שביום ל"ג הוא יומא הילולא דילי, ואז ירננו אל א-ל חי". (הרה"ק ר"מ ראזוידאב).

ח) מחולות וריקודין:

ידוע מש"כ הבני יששכר כי השמחה במירון הוא למעלה מדרך הטבע, וידוע שהרה"ק מרוזין שאל פעם חד מבני ארץ ישראל איזה הרגשה יש לו במירון, וענה "בפנים הוא בחינת יום כיפור ובחוץ הוא בחינת שמחת תורה", ונהנה מאוד ואמר שכיוון יפה. וידוע המעשה באריכות מהאריה"ק ובעל החרדים, שהתנא האלקי רשב"י בא בעצמו לרקוד ולשמוח עם המשמחים בשמחתו. ומרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע בהיותו בארץ ישראל, נסע למירון בל"ג בעומר לפנות ערב, ובבואו אל הקודש ציון המצינת של הרשב"י למד שם בלהט אש קודש האידרא זוטא, ואח"כ אמר תהלים עם הציבור בהתעוררות עצומה, ובעינים דומעת במעין הנובע, ואח"כ יצא במחול לצדיקים ושר שיר הקודש 'בר יוחאי', גם בעת הזמירות נשרו הדמעות מבין עיניו (זמירות דברי יואל). והגה"ק רמ"א פריינד גאב"ד ירושלים זצ"ל סיפר שהי' פעם עם רביה"ק זי"ע במירון באמצע השנה, ואמר 'אשרי עין ראתה את רבינו רוקד בדביקות נפלאה ועילאה בשמחה רבה לכבוד התנא אלקי רשב"י'.

והשמחה הלז אינו דוקא בציון הצדיק במירון, רק בכל מקום שבנ"י שמחים בשמחתו, כידוע מה שסיפר הגה"ק מבארנוב זי"ע שהרה"ק הרבי ר' ברוך"ל ממעזעבוש זי"ע נכד הבעש"ט זי"ע נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג לעשות סיום על כל ספרי הזוה"ק, ואחר הסיום לקח הספר הזוהר בידי קדשו ורקד כמה שעות... (כחו דרשב"י). וסיפר הגה"ק רמ"א פריינד גאב"ד ירושלים זצ"ל, שפע"א בעת עריכת שלחן הטהור של מרן בעל דברי חיים זי"ע, הי' שם איזה אורח מארץ ישראל, ובאמצע אכילת המייערן חשב היהודי הנ"ל בינו לבין עצמו על השמחה הגדולה השוררת במירון ביומא קדישא הדין וחבל שהפסיד בהאי שתא ההודמנות זו לשמוח שם בהר הקודש, 'ומרן הק' זי"ע תפס תיכף מחשבתו וקרא אותו ונתן לו קצת מהמייערן ואמר לו "דא האסמו מירון...!" ותיכף באותו רגע התחיל היהודי להרגיש השמחה הגדולה השוררת במירון והתחיל תיכף לרקוד בהתלהבות אש קודש השוררת במירון, וההתלהבות אצלו גדלה והלכה עד שכל הקהל הקודש התחיל לרקוד אתו יחד" (דפמח לתמר גליון ד).

ואשר ע"כ נגילה ונשמחה ביום הקודש הזה 'והתעוררות התשובה הבא מחמת שמחה וריקודין של שמחה היא מצוה יותר גדול ממעלות התשובה

הבא ע"י בכיה" (בית אהרן). "בישמך יגילון כל היום ר"ת בכיה"ה, להודיע ולהגלות דבכיה הבא מבחינת יגילון בחי' השמחה, פועל יותר מבכיה הבא מחמת דאגה ואנחה" (ליקוטי מוהר"ן).

ט) אור הרשב"י אפילו לפחותים:

ואל תאמר שאור קדושת היום שייך רק לצדיקים וחכמים, שיש להם שייכות מיוחדת עם התנא אלקי רשב"י, שכבר גילו לנו הצדיקים בעלי רוח"ק "מי שיש לו אמונה בגדלות וקדושה של רבי שמעון בן יוחאי יש לו חיזוק וכו' ע"י רשב"י, וכשם שהשי"ת הוא לכל כך רשב"י לכל ואפילו לפחותים" (בית אהרן). "ש'תולים ב'בית ה' ר"ת ש'מעון ב'ן יוחאי, ומבקשים אנחנו מהבית"ש דאורות הקדושים של רשב"י וחבריו השתולים בבית ה' בעולם העליון, 'בחצרות אלקינו' לאותם העומדים מרחוק מבית ה', שהם כחצרות אלקינו כמו החצר שהוא לפני הבית, 'פריחו' כן העומדים מנגד זורחו ויופיעו בתוכינו" (דברי יחזקאל). ובזרע קודש (סוכה, ליל ה) פי' הגמ' לא הי' חצר בירושלים שלא היתה מאירה מבית השואבה, פי' שאפילו מי שלא נכנס עדיין לחדרים פנימיים לעבודתו ית"ש, רק בבחינת חיצונית, הכניסו בו ג"כ אור היראה עכדה"ק, ומעתה י"ל שטעם זה מרבים בנרות ומאורות ביום זה, כדי שיאיר אורו בבחינת חיצונית, ובתפלה לה' שיתרבה אורו של רשב"י על הכל, ואפילו על מי שעומד בחוץ ג"כ זורח אורו הקדוש" (כ"ק מרן רבינו שליט"א, תשס"ז).

ואל תחשוב איזה שייכות יש לנו עם התנא האלקי, דאדרבה בכל דור ודור מתגלה אורו הקדוש יותר ויותר, כמו"ש הבית אהרן (לפסח) וולש"ק "ואמר כל מה שהצדיקים יש להם עליה בכל עת, יותר מאירים ומגיע ביאתם למקומות היותר נמוכים".

י) תורתנו מגן לנו:

מובא בשם האריה"ק "ביום ל"ג בעומר עומד התנא אלקי הרשב"י על ציונו הקדוש, ומברך לכל אחד ואחד הבאים שמה למירון לכבוד שם קדשו, לשמוח שם בהילולא שלו" (שבחן דרשב"י). ואף שאין לנו הזכיה להיות עכשיו על ציון התנא הקדוש, עכ"ז יכולין להשתתח אצלו ולבקש בקשותינו, עפ"י העצה שגילה המאור עינים בשם הבעש"ט הק' זי"ע "בדורות האחרונים כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים שהדבר ההוא הוא חיות והמחזין שלו, והאדם הלומד ומדבר דבריו מדבק ומכניס חיות ומחזין שלו לתוך הדיבורים ונקרא 'התדבקות רוחא ברוחא', ולכן מחייב אותו שמכניס החיות בהדברים, שלכך אמרו שפתותיו דובכות בקבר, שאפשר לומר שזה 'בחינת השתמחות' על קברי הצדיקים" (מאור עינים, מס' שבת). ואם נאמרו הדברים אצל כל צדיק וצדיק כש"כ וכש"כ אצל רשב"י שהעיד אליהו הנביא

עליו "בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר יפקון ב"י מן גלותא ברחמי..."

וכה אמר אליהו הנביא לרשב"י בתיקונים "רבי רבי אתה הוא אילנא דרבא ותקיף באורייתא, כמה בני נשא יתפרנסון בהאי חיבורא דילך כד איתגליא לתתא בררא בתראה בסוף יומיא". וכתב ע"ז הגה"צ מהרי"א ז"ל מרגליות זצ"ל "אחי ורעי אנן דרא בתראה דרא דמלכא משיחא, אין לנו תקנה נשמתא דאורייתא ועי"ז ויצמה פורקניה ויקרב משיחיה". וכמו שביקש רשב"י בעצמו (גמ' גיטין דף ס"ז) אמר רבי שמעון בני שנו מדותי, פירש"י למדו תורתיה...

וידוע מספרי רבותינו הק' תלמודי מרן הבעש"ט זי"ע שהרבו לשבח במעלת לימוד זוה"ק ואפילו באמירה בעלמא, כמו"ש בדגל מחנה אפרים (ליקוטים ד"ה ישקני) "לריח שמנין טובים" ע"ד דאיתא שלשון הזוה"ק הוא מסוגל לנשמה אף שאינו מבין כלל מה שאומר כמשל (פרקי דרבי אליעזר כ"ה) הנכנס לחנות של בושם אף על פי שלא לקח כלום מכל מקום ריח טוב קלט עמו. וידוע שלמוד זוהר מסוגל מאד, "ודע שעל ידי לימוד זוהר נעשה חשק לכל מיני לימודים של התורה הקדושה, והלשון הקדוש של הזוהר מעורר מאד לעבודת השי"ת" (שיחות מוהר"ן אות ק"ח) והרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע "אמר על עצמו שהוא אין לו חיות ותענוג אפילו בלימוד הגמרא כמו מן הזוהר ותיקונים (אמרי פנחס שער ה' עניני לימוד התורה, נגלה ונסתר). וזה ג"כ מסוגל לפרנסה כמו"ש שם (שם אות ס"ג) "אמר הרב לאדם אחד שיאמר זוהר בכל יום ויהיה לו פרנסה". ובודאי דכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, אפילו אין עומדין על קברו, להוושע בכל ענינים ברפואות וישועות, כמוכא בגמרא (פסחים נ"א) "ר' יוחנן אמר כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו..."

"ומבואר בספרים הרמז בזה כי ל'א תשכ"ח מפ' זרע'ו ס"ת יוחאי, מאשר כי הוא הי' משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מיהמנא וזכותו עומד לנו להיות לעזר לכל הבאים אחר אשר בשם חסיד יקרא, לזכך נשמתו על ידי לימוד הזוה"ק, ומבואר בזוה"ק בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא ברחמים, וזה הרמז בר"ת בפסוק רגלי ח'סידיו ישמור גי' זוהר, כי הוא השמירה מעולה לכל הענינים לזכך נשמתם, וזכותו עודנו עומד עמנו תמיד בבחינת צדיק יסוד עולם..." (תפארת שלמה).

ובדגל מחנה אפרים (פ' שמיני ד"ה עוד) כתב, יתבאר ע"ד שכתב בזוה"ק (הקדמת זוהר) בספרא דא ספר הזוהר יפקון ישראל מן גלותא וכמו שכתבתי בפרשת בשלח רמז מזה על התרגום ובני ישראל נפקין בריש גלי עיי"ש, ואיתא רבי שמעון

בר יוחאי היה בחינת משה וגם כי בכל דור ודור יש בחינת משה, וזהו דרש דרש משה היינו כשיתגלה ויודרש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בר יוחאי ספר הזוהר, אז והנה שורף היינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה גאולה שלימה ב"ב אמן נצח סלה ועד.

ג) ואני תפלה:

ולכן בעת הזאת שנשפע ממרום אוצרות של התעוררות, זהו סימן מן השמים שהשי"ת רוצה להשפיע לנו השפעות טובות, כמו"ש מרן החתם סופר זי"ע "ועתה דע ק"ך, כי כמי"פ יבוא לאדם התעוררות תשובה ואהבת ה' אז בכיה רבה והשתוקקות גדולה לה', ועשיית מצוה גדולה, והוא על הרוב מואת ה' מן השמים, כי כשרוצה להטיב לאדם בטובה מן הטובות והוא אינו מוכן לקבל הטובה ההוא, אזי מן השמים יבוא לו התעוררות כנ"ל, כדי שיהיה ראוי לקבל טובה גופנית ההוא, וזה ברור, והאמן זה" (תצא דף צ"ב ד"ה מס' מגילה).

וכן מבואר בספר קב הישר (פרק ע"א) "ודע כי בכל עת שיבא פתאום מחשבה טובה בלב של אדם מחשבה של שמחה ואהבה לדברי תורה או מצוה אזי תדע שאז הוא עת רצון שתהיה מתפלל וזו התפלה דבוקה תיכף בהיכל מלך מ"ה הקב"ה". ובזמן הזה הזמן מוכשר לשפוך נפשו להשי"ת על נפשו ועל זרעו, כדאיתא בספר חסידים (ס' תשע"ג) "אדם המתפלל ונפלה בלבו שמחת אהבת ה' פתאום, דע כי ה' חפץ לעשות רצונו... אם בשמע קולינו נפלה בלבו השמחה או קודם שייסיים יהי רצון אמרי פי, יש לבקש כך: יהי רצון מלפניך שזאת האהבה תהא לעולם קשורה ונמועה בלבי ובלב כל זרעי, ואל יבקש אלא על האהבה ורצון ה'. ואם (באיזה שעה) ביום או בלילה בלא תפלה נפלה בלבו השמחה, בעוד שלבו שמח ונפשו גילה בהקב"ה, אל ידבר עם אדם עד שתצא מלבו..."

וידוע מש"כ הקדושת לוי, "והרי זה דומה למלך שפתח שערי אוצרותיו יום אחד בשנה ובאותו היום כל הרוצה ליקח מאוצרות המלך את שנפשו חפץ יקח, ואזי לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות המלך נפתחים ולא פנה עליהם רק ישן כל היום, לכן בשבת ויו"ט ראוי כל האדם לשמח בעבודתו ולא בהבלי עולם רק בעבודת השי"ת ב"ה ישמח כל היום" (קדושה שניה תנוכה). וידוע מהבעש"ט הק' זי"ע על המשל הנ"ל דמי שהוא חכם מבקש רק שינתן לו רשות לדבר עם המלך בכל יום שעה אחת, ונמצא כי הוא ביקש יותר מכולם, כי אם ידבר אל המלך בכל עת ממילא יתמלא לו כל בקשותיו שיצטרך כי כלום חסר מבית המלך. וז"ש ויאמר המלך ר"ל הקב"ה

מלך העולם, 'לאסתר המלכה' ר"ל אל הכנסת ישראל שנקראת אסתר המלכה כנודע, 'מה שאלתך וגו', ותנן אסתר ותאמר, ר"ל דכנס"י משיבה 'שאלתי' הוא 'בקשתי' שאוכל לבקש תמיד מלפני ממ"ה תמיד, זה כל שאלתי (אמרי יוסף).

ב) השפעות טובות:

וידוע דברי קדשו של הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע בשם הרה"ק מאפטא זי"ע הדילולא הוא מלשון "חתונה", וכמו דבחתונה נותן כ"א מתנות להחתן כן נותן השי"ת לכל צדיק וצדיק מתנות ביומא הדילולא דילי, ומה הן המתנות שנותן, שיוכל להשפיע ברכות וישועות לכל ישראל...

וסיפרו כי מרן הרה"ק ר' העניך מאלכסנדר זי"ע הי' רגיל בל"ג בעומר לברך לקהל חסידיו "אלע תפלות זאלן נתקבל ווערן לרחמים ולרצון" כמו שמאחלים במוצאי יוה"כ, ואולי כוונתו שכמו במוצאי יוה"כ רגילים העולם כן לברך איש לרעהו, ותמיד קשה שיתקבלו התפלות... ע"כ כאשר יוה"כ מכפר תחיל הברכה שיתקבלו התפלות, ורשב"י אמר יכול אני יפטר את העולם כולו מן הדין... וכן בכל שנה ביומ"ד דילי אומר כן בשמים, ועי"ז מתכפרין כל ישראל ויכלו להתקבל התפלות (שפתי צדיק, פילץ, אות א') "ואנו מודים ומשבחים לאל ית"ש על זה שביום זה הגבורות מודים להחפדים ומסכימין שיתגלו על הכנסת ישראל" (מאור ושמש, רמז ל"ג בעומר ד"ה ויאמר).

"וביום זה נשפע רפואה, כי כתיב בסידור האריז"ל (בכוונת ברכת יצור אור) 'בורא רפואות' הוא מדת 'הוד', ובכן ביום הזה שהספירה הוא 'הוד שבהוד' נמשך בו רפואה במדה כפולה, רפואת הגוף כפשוטו, וגם רפואת נפש החולאת להדבק בה' ובתורתו" (כ"ק מרן רבינו שליט"א, תשס"ז). והגה"ק ר' שלמה זלמן עהרנרייך בעל לחם שלמה משאמלוי זצ"ל אמר כי מרויץ נטריקון מילך ריפא נאמן ורחמן, ואפילו בהזכרת העיר מירון זוכים לישועות והשפעות טובות.

ונסיים בדברי קדשו של הרה"ק מטריסק זי"ע, שכתב, בל"ג בעומר הלולא דרשב"י, והלולא החיים... והלולא הוא בחינת 'שמחה', שנשפע שמחה וחיים וחסד על כל ישראל... ועי"ז נתעורר האהבה שבין הקב"ה לבניי להשפיע כל החפדים ורחמים על כל ישראל בכלל ובפרט, ברוחניות ובגשמיות, בני חיי ומוזני רוחי, בב"א (מגן אברהם, ל"ג בעומר).

לע"נ הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע

טעם השמחה שמחת היום על מתן תורה

י"פ ענין השמחה ביום הזה בהילוליה דרשב"י, מה שלא מצינו כן בשום תנא או אמורא, על פי מה שכתב בבני יששכר (סיון מאמר ב אות יט) על מה שאמרו חז"ל (שבת פח:): שהמלאכים קטרגו ואמרו (תהלים ח ב) תנה הודך על השמים, שהיו רוצים לקבל התורה, כי השתוקקו המלאכים לקבל פנימיות התורה ורצו לקיימה, אך התירוץ לזה על פי מה שכתב החיד"א (כסא דוד דרוש ד) שהמלאכים באו בטענת מצרניות דינא דבר מיצרא, אבל קיי"ל (חור"מ סימן קע"ה סכ"ג) אם יגיע איזה פסידא כל דהו למוכר אם יעמוד הממכר ביד המצרן, אין טענת המצרן טענה. אם כן כיון שהמלאכים אינם יכולים לקיים התורה בדרך הפשט, מיקרי זה כביכול פסידא למוכר הוא נתן התורה, ואין כאן דינא דבר מיצרא, עכ"ד.

ומבואר כי הטעם שזכינו למן תורה, הוא משום שיש בתורה ב' חלקים הא' פשטות התורה הב' פנימית התורה, וכיון שאין המלאכים יכולים לקיים פשטות התורה איכא פסידא למוכר כביכול ית"ש, ולזה ניתנה תורה לישראל, אך זהו דוקא אם יש בבני אדם המקיימים גם פנימית התורה, דאי לאו הכי מה יתרון לישראל יותר מן המלאכים, הא איכא נמי פסידא מאידך גיסא במה שאין בני אדם יכולים לקיים פנימית התורה, אמנם גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת (סנהדרין זג.), שהן זוכין לקיים פשטות התורה וגם פנימיות התורה, ואם כן יש בהם תרתי למעליותא, ובזכותם יידן נצח וניתנה לנו התורה.

ובזה יעלה לנו טעם לשבח על גודל השמחה בהילולא דרשב"י, כי בזכות רבי שמעון בן יוחאי שגילה לבני אדם סודות ופנימית התורה הקדושה וחיבר ספר הזוה"ק, לא הוי פסידא למוכר כביכול הקב"ה במה שנתן התורה לעמו ישראל, ובזכותו זכינו לנצח את המלאכים ולקבל התורה, נמצא כי השמחה ביום הזה הוא שמחת התורה על מה שזכינו לקבל התורה הק' מסיני בזכותו של רשב"י, ולא רק אלו הזוכים לטעום מעץ החיים בתורת הנסתר שישו ביום הזה, אלא כל איש מישראל שעמדו רגליו על הר סיני במתן תורה בזכות רשב"י, יש לו לשמוח ביום זה על מתן תורה.

שמחה על השלמת התורה

יש לחקור בטעם גודל השמחה ביום פטירת רבי שמעון אשר לא מצינו שמחה כזו ביום פטירתו בשום אחד מהתנאים ואמוראים, ומי לנו גדול מרבן של כל הנביאים משה רבינו ע"ה אשר לא קם בישראל כמוהו, ואף על פי כן יום פטירתו ד' אדר הוא תענית צדיקים כמבואר בטושו"ע (או"ח סימן תק"פ).

ואפ"י על פי המבואר במגלה עמוקות (אופן סח) כי רבי שמעון בן יוחאי היה ניצוץ נשמת משה רבינו, ולכן כמו שמשוה תיקן ה' ספרים, כן רבי שמעון חיבר ה' פרקים ספרא דצניעותא (בזוה"ק פרשת תרומה דף קעו:), וכמו שמשוה רבינו תיקן חמשה ספרים בתורת הגולה, כן רבי שמעון חיבר

השמחה ביום ל"ג בעומר

במשנתו של

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

חמשה פרקים ספרא דצניעותא, עכ"ד. נמצא שעל ידי משה רבינו ניתנה לישראל תורת הנגלה, ועל ידי רבי שמעון בן יוחאי ניתנה לישראל תורת הנסתר. ומעתה ב' אדר שנסתלק ונולד אז משה רבינו מהימנא קדישא עדיין לא היה השמחה בשלימות, שלא נגמרה עדיין כל חלקי התורה הקדושה אשר חפץ ה' לתת לנו בהר סיני, אבל בל"ג בעומר נשלם גם חלק השני שבתורה, כי בו ביום נולד רשב"י מאור תורת הנסתר (כמבואר בבני יששכר אות ד), ובו ביום עלה לשמי מרומים (פרע"ח שער ספיה"ע פ"ז) ואז צוה לכתוב גנזי נסתרות אשר נתגלו (זוהר האזינו דף רפז:), ולכן הוא יום שמחה על שנשלם בו כל חלקי התורה, ועל דרך שאמרו (שהש"ר פ"א ס"ט) שעושי שמחה לגמרה של תורה.

ולכך ביום הזה הוא שמחה לעילא ולתתא, כי עליונים ששים ותחתונים יעלו על שביום הזה נגמר קבלת תורה מסיני. והשמחה באתרא דמר במירון הוא שמחת התורה, וכתב בבני יששכר (אות ג) שהוא שמחה רבה שלא כדרך הטבע, והוא מחמת שהשמחה במירון נשפע מהשמחה בפמליא של מעלה השמחים בנתינת התורה לעמו ישראל, ועל כן גם בחוץ לארץ משתתפים בשמחה זו, כי כל איש מישראל שעמדו רגליו על הר סיני ראוי לו לשמוח בשמחת התורה.

ובזה יש לפרש ענין הארת היום, שכתבו בקדושת לוי (סו"פ יוצא) ובדרשות חתם סופר (ל"ב בעומר דף רפב). שביום הזה ל"ג בעומר מתחיל להתנוצץ קדושת והארת מתן תורה של חג השבועות. והדבר הזה לא במקרה הוא, והוא ככוונת יוצר בראשית מגיד מראשית אחרית, אשר ידע מראש כי בל"ג בעומר יושלם נתינת התורה, ולזה התחיל תיכף בו ביום הארת מתן תורה מחדש, ועל דרך שעושי בשמחת תורה שמסיימין התורה ומתחילין מיד בראשית כמבואר בטור (או"ח סימן תרס"ט), ולזה כיון שהיה עתיד להיות נשלם בל"ג בעומר מתן תורה, מתחיל מיד הארת מתן תורה מחדש.

שמחה על יום הולדת

עוד י"ל בהקדם מה דאיתא בגמרא (עירובין יג:): נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, וביאר המהרש"א (מכות כג:): נמנו וגמרו, היינו שמנו מנין המצוות, ורבו הלאווין שהן שס"ה על העשין שהם רמ"ה, ואם כן קרוב האדם להפסד ורחוק משכר, ולכן הסכימו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכ"ד. והקשו המפרשים הלא מפי עליון לא תצא הרעות, והיאך יתכן שברא את האדם קרוב אל ההפסד ורחוק מן השכר. ותייך

בנועם מגדים (סו"פ ראה) על פי מה המבואר בגמרא (קידושין לט:): ישב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה, ואם כן יש ביד האדם לעשות הלאווין למצוות ולקבל שכר עליהן, ואז טוב שנברא, עכ"ד. וכדברי הגמרא במס' קידושין מצינו גם במס' מכות (דף כג.) רבי שמעון אומר וכו' כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה. הרי דלשיטת רבי שמעון שפיר י"ל נוח לו לאדם שנברא משלא נברא.

ובדרך זה נבין ונשכיל בגודל השמחה ביום הזה בהילולא דרשב"י, שהוא שמחה על יום הולדת התנא האלקי, וכמו שכתב בבני יששכר (אות ד) הנה ביום הזה ל"ג בעומר יומא דהילולא דרשב"י בו ביום עלה לשמי מרומים, ומסתמא ביום זה נולד גם כן, כי הקב"ה יושב וממלא שנתייהם של צדיקים מיום אל יום (ראש השנה יא.) עכדה"ק. והגם שלא נהגין לשמוח ביום הולדת שום תנא ואמורא, שאני רבי שמעון בר יוחאי דלדידיה אמרינן טוב לו לאדם שנברא משלא נברא, ושפיר יש לשמוח ולברך את ה' אשר יצר את האדם המוכחר ביצירת האנושי וזכינו לאורו.

ולפי זה נמצא כי ביום הזה גדול השמחה מאד למעלה ולמטה, כי למעלה בשמים הוא יום שמחה על אשר בו ביום עלתה נשמתו לגבהי מרומים, והקב"ה רוכב ערבות שש ושמה בבוא אליו נפש נקי וצדיק (מועד קטן כה:), והוא שמחה גם למטה בעולם הזה, שאנו שמחין בו על אשר זכינו ביום הזה ללידתו ולהתגלות נשמתו של התנא האלקי המאיר עינינו בגלותינו.

שמחה על הירות הרוחני

י"פ בענין השמחה ביום הזה, בהקדם מה שפירש הגה"ק מבוטשאטש זלה"ה (הובא בנוצר חסד פ"ג מ"ה) מאמר הכתוב (ישעיה מט ט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו, דהכוונה על מדריגות בני אדם שלא הרגישו עדיין עריבות ומתיקות אור התורה וחיות של מצות ה', ואינם יודעים מה נעימה היא שמחה של מצוה ומה טעם יש בה, ועל כן עושים כל מעשיהם בהכרח, והם יושבים במאסר, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה (אבות פ"ו מ"ב), שהוא בן חורין מכללי היצר הרע ותאוות הגשמית והוא בחירות האמיתית, אבל לעתיד יאמר לאסורים צאו, שיצאו מתוך בחי' מאסרם הלזה וירגישו עריבות ומתיקות התורה ומצותיה, ולאשר בגדול אשר יש בכל מצות ה', עכדה"ק.

והנה כתבו בספרים בענין גודל השמחה ביום הזה באתרא קדישא מירון אשר שם חלקת מחוקק ספון, כי הפמליא של מעלה קוב"ה ושכינתיה תאין ומתכנסין לשמוח בהילולא דרשב"י, והנה אמרו חז"ל (ברכות נח:): מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע, ובכך כמו במלכותא דארעא נהוג אשר בעת שיש שמחה בבית המלך, המלך נותן צו להוציא את האסורים לחפשי, וכמו שכתוב (אסתר ב יח) ויתן משאת כיד המלך, שבעת שמחתו נתן מתנות לכל העם שבמדינה, כך במלכותא דרקיע בעת הזאת שיש שמחה קדושה בשמים, המלך הקדוש ב"ה וב"ש

מחלק מתנתו לכל העם, וזהו גודל השמחה ביום הזה גם למטה בעולם הזה, כי ביום הזה המלך מלכי המלכים ית"ש פותח את המאסר ואומר לאסורים במאסר היצ"ר צאו מכבלי אסירתכם, והיינו יציאה ברוחניות, וגם יציאה בגשמיות בלאחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, המקום ירחם עליהם ויאמר לאסורים צאו ממאסריכם ולאשר בחשך הגלו, להאיר בגו חשיכה, בבחינת (שמות י כג) ולכל בני ישראל היה אור במושבבותם, בכלל ובפרט בישיבות ורפואות ובכל מיילי דמיטב.

מהות השמחה

בלי גבול תחום וזמן

כתב הרמ"א (או"ח סימן תצ"ד) נוהגין בתפוצות ישראל להתאסף ביום הזה בבתי כנסיות ובתי מדרשות לשמח בהילולא דרשב"י. ולכאורה הדבר צריך ביאור כיון שאין אנו על מקומו דמר באתרא קדישא מירון, מה לנו לשמח מרחוק.

וי"ל על פי מה שכתב בבני יששכר (אות ג) נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כטבע, עכ"ל. והנה בענין הטבע יש גבולות ותחומים של קירוב מקום וריחוק מקום, אבל מה שהיא שלא כטבע היא בלא גבול אף בריחוק מקום, ולפי זה אף שאנו רחוקים אלפי מילין מאתריה דמר במירון, מכל מקום כך ראוי לפי בחינתו של השמחה באתריה דמר שהיא שלא כטבע, שגם אנו נשתתף מרחוק לשמח באותו שמחה.

ואף גם זאת כי בענין הטבע שייך גבול של זמן, ואם כן אין השמחה נצחי, כי רק בני דורו של התנא הם ראויים לשמח על שקבלו תורה והוראה מפיו בחיים חיות, אבל כיון שהשמחה הוא שלא כטבע, על כן הוא שמחה אף בריחוק הזמן, וכולנו מצטרפים עם אלפי ישראל הזוכים כהיום להשתתף על ציונו הקדוש, ואנו משתתפים בשמחתם שהוא שלא כטבע.

שמחה שלא כדרך הטבע

כתב בספה"ק בני יששכר (אייר מאמר ג אות ג) נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כטבע. ויש לומר שזהו מכח קדושת רשב"י העומד על קברו ויורד משיבה של מעלה לשמח בשמחת הילוליה כמו שהעיד האריז"ל (שער הכוונות ענין ספירת העומר), ועל כן בא עמו חדרה של מעלה שהוא שלא כטבע.

אך יש לומר עוד הטעם לזה, דהנה התורה הקדושה הוא המעורר שמחה כדכתיב (תהלים יח ט) פיקודי ה' ישרים משמחי לב, אמנם ידוע כי עולם הזה הוא עולם המעשה לעשות מצוות ומעשים טובים, ולא כן בעולם הבא עבד חפשי מאדוניו, אכן בעולם הבא שם יזכו הצדיקים להשיג סודות ותעלומות חכמת התורה, מה שאין ביכולתם להשיג בעולם הזה מחמת מסך חומר המבדיל, (ועיין בנועם מגדים פ' בראשית), ואם כן תורת הנגלה השייך לעולם הזה מעורר שמחה בחוקי הטבע, אבל תורת הנסתר השייך לעולם הבא מעורר שמחה שלא כטבע. ולזה בימא דהילולא ושמחתו של רשב"י שגילה סוד נסתרים השייך בעולם הבא, נמשך שמחה באתריה דמר שלא כדרך הטבע.

שירה וריקודין

בריקודין מכריז אנו עבדא דקוב"ה

יש לפרש ענין הריקודין והשמחה לקפוץ ולשמח בריקודין עילאין בהילולא דרבי שמעון בן יוחאי. על פי מה דאיתא במסכת קידושין (דף כב:): עבד נקנה בכסף בשטר ובחזקה, הגביה לרבו קנה הגביהו רבו לעבד לא קנה, אמר רבי שמעון לא תהא חזקה גדולה מהגבהה, שהגבהה קונה בכל מקום. וכתב בכסף נבחר (פ' יתרו) על הכתוב (ויקרא כה גב) כי לי בני ישראל עבדים, קשה במאי הקנה אותנו השי"ת, הנה בכל דרכי הקנאה שהם הרחיצו הליבשו וכדו' לא שייך למימר אצל הקב"ה, שלא ישיגוהו משיגי הגוף ולית תפיסא ביה, הגבהה פשיטא דליכא למימר, ובמאי קנה אותנו להיות לו לעבדים, אלא צריך לומר דהך חזקה שייך לגביה יתברך, דאם הגביה רבו לעבד דנקנה בו העבד לשיטת רבי שמעון, והשי"ת הגביה את בני ישראל כמו שאמר (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, ובזה קנה אותנו הקב"ה לעבודתו ויש לנו דין עבדים, עכ"ל.

נמצא לשיטת רבי שמעון הקב"ה קנה אותנו לעבדים בהגבהה, ואף כי נפש הישראלי מורכב משני חלקים, הא' הנשמה שהוא חלק אלוה ממעל, וזה לא צריך קנין, ששורשו למעלה על כנפי השכינה ומכסא כבוד חוצבה ומשתוקקת לשוב אל שורשה בגביה מרומים לחסות בצל אל בגן אלקים בארץ החיים, מכל מקום יש בו גם חלק הב' הוא הגוף חומר העכור עפר מן האדמה, וטבעה גשמי ומתאווה לעניני עולם הזה, וזה צריך לקנין הגבהה, ועל ידי שהשי"ת נשא אותנו על כנפי נשרים, גופינו קנויים לו לעבדים למקום ומחויבים בעבודתו ית"ש.

וזהו ענין השמחה בימא דהילולא דרבי שמעון בן יוחאי שעושין שמחה גדולה באתרא קדישא במירון ובכל תפוצות ישראל, ויוצאין במחולות

ובריקודין של מצוה לכבוד התנא האלקי, כי אנו מגביהין עצמינו מן הארץ לקפוץ ולנשא את גופינו למעלה, בכדי שיחול הקנין המועיל לשיטת התנא רבי שמעון מהגבהה קונה בכל מקום, ולזה מרבין ביום הזה בריקודין של מצוה, כי לשיטת התנא האלקי מועיל לנו הריקודים להיות נעשים בזה עבדים למקום, ולא רק הנשמה משועבדת לה, אלא אף הגוף כל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, וכשמגביה עצמו בכוונה נקנה בקנין גמור למהוי עבדא דקודשא בריך הוא.

סגולת התלהבות השירה

יש להמליץ בענין השירה והשמחה ביום הזה הילולא דרבי שמעון בן יוחאי, מה שפירש רבינו הקדוש מלובלין זללה"ה בספה"ק דברי אמת (פ' תרומה) על המשנה (שבת נא:): כל בעלי השיר יוצאין בשיר, פי' יוצאין מכל רע ח"ו, בשיר על ידי שירה, ונמשכין לו יתברך בשיר, ומזין עליהן, מלשון מזונות, דכאשר הגבורות נמתקים בא פרנסה לעולם, וטובלין במקומן, כי מצינו (סנהדרין לט.) כששאל הרשע אלהים כהן הוא וכו' במאי טבל, אהדר ליה בנורא. כי עיקר טבילה בנורא, וטובלין מטומאה בנורא בהתלהבות השיר, וזה וטובלין במקומן, עכדה"ק. נמצא על ידי שיר להשי"ת יוצאין מכל רע, ונמשכין לו יתברך ונשפע פרנסה וטובל במקומו, הכל בשיר.

ולא דמסתפינא נראה להוסיף על דברי קדשו בשי"ר ראשי תיבות ר"בי ש'מעון ב'ן יוחאי, וזה שאמר יוצאין בשיר, פי' שעל ידי שירה בהתלהבות להשי"ת בל"ג בעומר יומא דהילולא דרבי שמעון בן יוחאי, יוצאין מכל רע ונמשכין לו יתברך, ונשפע פרנסה לישראל וזוכים להטהר מטומאה, בזכות השירה לכבוד הילולא דרבי שמעון בן יוחאי אכיה"ר.

תוספות אורה ותוספות שמחה

יש בטעם הדבר שמדליקין ישראל נרות ומאורות ביום ל"ג בעומר, שזהו בא להורות על גודל השפעת היום הזה יומא דהילולא של רבי שמעון בן יוחאי, אשר בזכותו נשפע שפע רב לכל בית ישראל, דהנה בכל דבר גשמי שיש לו לאדם כגון מאכל ומשתה וכדומה, אם יבא אחד ויקח ממנו קצת כדי להנות ממנו, הרי הוא מחסר להראשון ממה שהיה לו מקודם, מה שאין כן בנר שהוא ענין רוחני, וכמו שכתב רש"י (במדבר יא יז) למה משה דומה באותו שעה (נשניתנה נבואה לע' זקנים) לנר שמונח על גבי מנורה והכל מדליקין ממנה ואין אורה חסר כלום. והנה ריבוי הנרות מורה על השפעת השמחה, עד שכתב המגן אברהם (סימן רס"ג סקט"ו) דכל מה שמתוסף אור יש בה שלום בית ושמחה יתירה להנאת אורה בכל זווית וזווית, עיי"ש. ולזה מרבין בנרות ומאורות ביום הזה, להורות על תוספות אור ותוספות שמחה וישועה שנתרבה ביום הזה בלי שיעור וערך לכל איש ישראל הקרובים והרחוקים, ולא יחסר כלום ממה שנהנה אחד מן האור, כן לא יחסר ממה שזכה אחד להוושע בזכותו הגדול והקדוש.

פרק ב משנה טז

הוא היה אומר, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה. אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך, ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא.

לא עליך המלאכה לגמור. יתבאר על פי מה שכתב בבית שמואל אחרון (פ' שמת) לפרש מה דאיתא בגמרא (שבת לא.) מעשה בכנרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיינתי על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבירי, בא לפני הלל, גייריה, אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, ואיך פירושה הוא זיל גמור. ביאור הענין דהנהגה כל אדם צריך לקיים כל התרי"ג מצוות, ואם אין מקיים כל התרי"ג מצוות צריך לבוא בגלגול עוד הפעם, אמנם יש כמה מצוות אשר אין כל אדם יכול לקיימן כגון מצוות יבום וחליצה וכדומה, ואם כן איך ניצול מגלגול, אך אם מקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך, אזי כל ישראל נחשבין כגוף אחד, ומי שאינו מקיים המצוה יוצא במה שמקיים חבירו. והנה הגר הזה היה ירא שלא יתחייב בגלגול עוד, ורגל הוא לשון פעם כמו (במדבר כב כח) שלש רגלים, ואמר לו להלל גיינתי על מנת שתלמדני כל התורה על רגל אחת, פירוש שאקיים בפעם אחד כל התורה ולא אתחייב בגלגול, אמר לו מה דעלך סני לחברך לא תעביד, ובה תוכל לקיים כל התורה בפעם אחת, דאף אם אתה לא תקיים כולה, מכל מקום תוכל לצאת במה שיקיים חבירך המצוה, עכ"ל.

וזה שאמר התנא לא עליך המלאכה לגמור, היינו אף שיש חיוב על כל אדם לקיים כל התרי"ג מצוות, עם כל זה לא עלייך לבדך המלאכה לגמור קיום כל התרי"ג מצוות, ואין מן ההכרח שיבא האדם בגלגול עד שיקיים כל המצוות, כי יכול אתה לקיימן בצירוף אחרים, על ידי שיתאחד ויצטרף עם כללות ישראל המקיימים המצוות בשם כל ישראל.

עוד יתבאר בהקדם מה דאיתא במדרש (שהש"ר פ"ה ס"א) אמר הקב"ה לישראל בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודו של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו. ויש להבין הא בקרא כתיב (דברים ל"ג) כי תשוב אל ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך, דמשמע תשובה שלימה בכל לב ונפש, ואין אמר המדרש שהקב"ה מבקש רק פתח כחודו של מחט.

אך ביאור הענין כי באמת פליגי בזה אי כל משמע כולו, או רק כל דהוא משמע, דאיתא במס' סנהדרין (דף ע"ה) תנו רבנן, הכוהו עשרה בני אדם בעשרה מקלות ומת בין בבת אחת בין בזה אחר זה פטורין, רבי יהודה בן בתירא אומר בזה אחר זה האחרון חייב מפני שקירב את מיתחו, אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו (ויקרא כד י"ז) ואיש כי יכה כל נפש אדם, רבנן סביר לן נפש עד דאיכא כל נפש, ורבי יהודה בן בתירא סבר כל נפש כל דהוא נפש, עיי"ש. נמצא מזה דיש שני פנים בפירוש תיבת כל, לרבנן הוא רק כולו משמע, ולרבי יהודה בן בתירא היינו אף כל דהוא משמע. והרמב"ם (הלכות רצח פ"ד ה"ו) פסק כרבנן דכולן פטורין, אך כתב באור החיים הקדוש (פ' ושב) דבדיני שמים הן חייבין. ומשמע מזה דבדיני שמים כל משמע כל דהוא. ואם כן אתי שפיר מה שהקב"ה אומר לישראל בני פתחו לי פתח כחודו של מחט, כי בדיני שמים הלכה כרבי יהודה בן בתירא דכל משמע כל דהו, ומשום הכי סגי התשובה אף בכל שהוא, והקב"ה יפתח לנו פתח שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו.

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרקי אבות שב"ק תזו"מ תשס"ט - וזמס"ב
נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וזה שאמר לא עליך המלאכה לגמור, כי האדם אינו צריך רק לפתוח פתח כחודו של מחט, ולהתחיל בכל שהוא, ואח"כ יסייע הקב"ה בידו לפתוח לו פתח אשר עגלות וקרוניות נכנסות בו.

אם למדת תורה הרבה נותנים לך שכר הרבה, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך, ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא.

אפי"ל על פי מה דאיתא בגמרא (ברכות ה.) תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורים, אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ולכאורה קשה כיצד הקנה הקב"ה מתנות אלו לישראל, הא פסק הרמב"ם (הל' מכירה פ"א ה"ט) חייב עצמו בדבר שאינו קצוב כו' אע"פ שקנו מידו לא נשתעבד, ואם כן כיון שהתורה הוא ארוכה מארץ מדה (איוב י"ט) ואין לו קצבה כלל, וגם מתנת עולם הבא הוא דבר שאין לו קצבה (שזה מגיע לאדם לפי פעולותיו, ואין לזה שיעור וערך), איך קנו ישראל אותם.

וביאר האלגאזי בשארית יעקב (פ' שלח) דעד כאן לא קאמר הרמב"ם דאין קנין בדבר שאינו קצוב אלא באינש דעלמא, אבל אב לגבי בריה משתעבד, כמו דק"ל (בבא בתרא קמ"ב) המזכה לעובר לא קנה ומכל מקום בבני קנה, דדעתו של אדם קרובה אצל בנו, וכתב בשו"ת מבי"ט (ח"ב סימן קל"ו) דהגם דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, מכל מקום לבנו מקנה, מהאי טעמא גופיה דדעתו של אדם קרובה אצל בנו, עיי"ש. אם כן מכל שכן דבר שאינו קצוב דעדיף מדבר שלא בא לעולם, ודאי מקנה לבנו, והלכך זכו בני ישראל בתורה הקדושה ובשכר לעולם הבא, אף שאין להם גבול וקצבה, מטעם שהם בניו למקום, ובבנו גמרו ומקניו אף בדבר שלא בא לעולם ואין לה קצבה, עכ"ל.

ובכן י"ל שבאם האדם משתדל לעסוק בתורה הרבה, והוא מוסיף אומן להרבות בשיעורי תורה בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, ובכל זמן פנאי שיש לו הוא ממלא ההזדמנות לעסוק בתורה, בפסוק חומש או משנה או בגמרא, אין חילוק באיזה מקצוע, בעיקר שהוא עוסק בתורה הרבה, הרי התורה הקדושה הוא אצלו דבר שאינו קצוב, שאין לו שום שיעור וקצבה כמה הוא לומד בכל יום ויום, כי הוא טורח לבוא בביהמ"ד שחירת וערבות אם שעולה לו בקישוי ובטורה גדול, וגם הוא ממלא כל עיתותיו הפנויים ללימוד התורה, לכן כיון שהוא סובר שהיה יכול לקנות התורה הקדושה אף בלי קצבה וערך, נותנין לו שכר הרבה, היינו שכר לעולם הבא שהוא דבר שאינו קצוב, דכיון שעוסק בתורה בלי קצבה, נותנין לו שכר בלי קצבה וערך.

ויפ"ל ביותר על פי מה שכתב בנועם אלימלך (פ' ויחי) כי במה שהאדם מקיים התורה ואינו עובר על מצוותיו, אינו רק במדרגת עבד שאינו עובר על מצוות אדוניו, אבל להיות נקרא בן למקום, צריך לעשות לעצמו גדרים

וסייגים ולהוסיף בעבודה לפי שכלו הו"ך ממדרגה למדרגה, וזהו ויקרא לבנ"ו, פ"י הוא בנו, ליוס"ף, פ"י מי שמוסיף תמיד, עכ"ל. וזה שאמר אם למדת תורה הרבה, היינו בבחינת הוספה וזוכה למדרגת בן, אז נותנין לו שכר הרבה, דבר שאין לו גבול וקצבה, דהא לבנו גמרו ומקניו גם דבר שאינו קצוב.

ויפ"ל בזה מאמר המדרש (ויקרא פ"ד ס"א) אשה כי תוריע וגו' וכיום השמיני ימול בשר עולתו, הה"ד (ההלים קלט ה) אהור וקדם צרתני, אמר רבי יוחנן אם זכה אדם נוהל שני עולמות, הזה והבא, ואם לאו בא ליתן דין וחשבון. דהנה מבואר בתקוני זוה"ק (הקדמה דף ב.) שבשמירת אות ברית מילה עבדין עובדי דבנין. ולזה כאשר הזכיר התורה מצות מילה, הסמיך המדרש ודרש אהור וקדם צרתני, זכה נוהל שני עולמות עולם הזה ועולם הבא, שבשכר מצות מילה זוכה לנחול עולם הבא, הגם שהוא דבר שאינו קצוב, כי על ידי מצות מילה יש לנו דין בניו למקום, ובבנו גמרו ומקנה אף דבר שאינו קצוב.

אמנם כשאני לעצמי אמרתי בביאור הענין איך זוכין ישראל לשכר לעולם הבא, הא הרי דבר שאינו קצוב, על פי מה שחידש בצקות החושן (סי' ס' סק"ה) דשכר פעולה נקנה בדיבור, ולכן בפועל צריך ליתן דמים שנתחייב הן בדבר שלא בא לעולם, והן בדבר שאין לו קצבה. וביאר בזה (סימן של"ב סק"ה) איך קנה יעקב הצאן מן לבן נקודים ועקודים, אף דהוה ליה ולדות דבר שלא בא לעולם, משום דזה הוה בשכר פעולה, ושכירות נקנה בדיבור, עכ"ל. (עיי' בתומים ס"ו ס' סק"ה). והכי נמי י"ל דשכר לעולם הבא נקנה אף בדבר שאינו קצוב, משום דהוה שכר פעולה לעושי מצוה, ושכירות נקנה בדיבור ומתחייב בכל.

ובזה יתבאר דברי התנא, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך, דהוה שכר פעולה, ומשום הכי נקנה גם בדבר שאינו קצוב.

ומהפ"ה שני סיבות אלו, אם למדת תורה הרבה, דהיינו שלומד אף דבר שאינו קצוב, משום שסובר שהתורה נקנית לישראל אף בדבר שאינו קצוב דבבנו גמרו ומקניו, וגם מחמת ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך, דהוה שכר פעולה דנקנה אף בדבר שאינו קצוב, לכן ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, שיוזכו לשכר לעולם הבא שהוא דבר שאין לו גבול וקצבה מדה כנגד מדה.

ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך.

ויתבאר על פי מה שכתב האלשיך הקדוש על הכתוב (ההלים ס"ב יג) ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, כי הקב"ה אינו כמלך מבני אדם, שאם מאה יעשו לו עבודה אחת ויתן להם אלף דינרים בשכרם, יחלק בשוה עשרה לאחד, אך הוא יתברך לא כן, שאם מאה יעשו מצוה אחת, אין שכר שום אחד דומה לשל חבירו, כי פלס ומאזני משפט לה', ואחד היה פנוי וחבירו הניח מלאכתו, אחד עשה בזריזות יותר וחבירו יותר, וכן אחד עשה ולא בשמחה וחבירו בשמחה, על כן כל אחד יקבל לברו לפי שיעור עבודתו, וזה שאמר ולך ה' חסד, מה שאינו למלך בשר ודם, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו בפרטיות, ולא יהיה השכר בשוה לכל אדם, ולא כבשר ודם שמשלם בשוה, עכ"ל. והוסיף א"ו זללה"ה בייטב לב (פ' בא) שלפי זה צריך שהקב"ה בעצמו ישלם שכר המצוות, שהוא היודע מחשבות בני אדם, מה שאין כן אם יהיה השכר על ידי שליח, לא ידע השליח לחלק בין אחד לחבירו, מה שאין כן העונש הוה על פי בית דין, כיון שאינו מעניש רק על המעשה, עכ"ל.

צמצוילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" ע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראת עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

דיני שמיחת בגדים בשבת (א)

א) אסור לטשוה [אויסשפרייטן] בגדים שנרטבו בשבת, מפני מראית העין, שהרואה אותו בשעת שטיחתו, יסבור שעשיו כיבס בגדים (ועבר על מלאכת מלבן), ומש"ה שוטחן כדי לייבש¹, ואף שאסור זה הוא ממש"ה "מראית עין" אפ"ה אסור זה וליכא פסול בתוך ביתו שאין שום אדם רואה, דלא חילוקי חכמים בתקנות. (ב) לא אסרו חכמים אלא כששטחו באופן שרגילין לעשות כן אחרי הכביסה, והוא בגי' תנאים, (1) ששטחו ב"מקום" המיוחד לשטיחה אחר הכיבוס, (2) ששטחו "בנגד" שאפשר לטעות שכבסן, (3) ששטחן בדרך שטיחה (ולא מקופל או מקובץ)², ועכשיו נפרטם אחד לאחד.

ג) תנאי הראשון הוא שלא נאסר לטשוה, אלא במקום שהדרך לטשוה שם בגדים אחר הכיבוס, כגון דפנות של הפארט"ש, או חבל המיוחד לזה, או דרייאני"ג רא"ד או דרייאני"ג רע"ק או הקנה שבגד הוואנע [ששם תלויו הוילונן של הוואנע] או ע"ג דלת [שבדרך כלל אין שוטחין בגדים על הדלת אלא אחר הכביסה].

ד) אבל מותר לטשוה הבגדים בתוך הקלאזעט על ההענע"ר, וכן מותר לטשוה האנטוך רטוב על ההענע"ר של דלת הגע"צ רענט"ש [אע"פ שמניחו בדרך שטיחה], וכן מותר לטשוה טישטוי"ך רטוב על השלחן, כיון שמקומות אלו אינם מיוחדים לשטיחה אחר כיבוס, אלא רגילים לטושמם שם אף בשהם נגובים (משום ששם מקומם, וכיו"ב).

ה) תנאי הב' שהאיסור הוא דוקא בגד שאפשר לטעות שכבסן, ועכשיו שוטחן כדי לייבש מהכביסה, משא"כ בגד שניבש עליו שלא כיבסן עכשיו, ליכא איסור לטשוה, לדוגמא שמאט"ע או האנטוך שנתלכלך, והלכך ניבש עליו [כגון שקינה עמו גרע"פ דזשוס] מותר לטשוה (אפילו במקום המיוחד לטשוה שם בגדים אחר הכביסה), שזה ניבש בתוארו שלא כיבסן עכשיו וליכא בזה מראית עין.

ו) ומשום זה מותר לטשוה בגדים כאלו שא"כ לכבסם במים מפני שנפסדים (כגון בעיקט"ש ועוד), ודומה, שנפסד כשמתכבס עם מים - שנותנים אותו לדר"יי קלינער"ס) משום שבהם ליכא מראית עין שכבסן.

ז) ומתאי טעמא פשוט שמוותר לטשוה פלעסטיק רעגן מאנטל שנעשה רטוב מגשמים, שכל אחד יודע שאין מכבסין בגדים כאלו כלל.

ח) ותנאי השלישי שלא נאסר אלא כששוטחן בדרך שטיחה, אבל אם מניחם מקופל או מקובץ, באופן שאין הדרך להניחם כך אחר הכביסה, מותר להניחם אפילו במקום המיוחד לזה.

ט) ובאופן שיש כל ג' תנאים הללו, אסור לטשוה בשבת, לדוגמא, הבא מביתו אחר גשמים, הבגד רטוב, ובגד זה דרכו לכבס עם מים (כגון קאט"ש של היילדים) אסור לטשוהו על הדרייאני"ג רע"ק (או שאר מקומות דלעיל סעיף ג'), וכן אם נשפך מים על הארץ וקנחו עם שמאטע, אסור לטשוהו על הקנה שבגד הוואנע (כנ"ל סעיף ג') כדי לייבשו.³

א) שרי"ע (כס"י סעיף מ"ה).
ב) שרי"ע (שם) והיינו דוקא בענין זה שיש מראית עין שעבר על כיבוס שהוא איסור דאורייתא, אבל אם המראית עין הוא רק על איסור דרבנן, לא גזרו ע"י איסור בהדרי חרדים (להרבה פוסקים) (ע"י מג"א סי' ש"א סקי"ג וברע"ק א"ש, שם, ור"ז סי' רמ"ג סקי"ג ובש"ת באר שבע סי' כ', וראמ"ל בזה).

ג) ע"י בהערה ה' מקור לזה.
ד) ע"י להלן בהערה ז' מקור לזה.

ה) כ"צ משלשן כל הפוסקים שהאיסור הוא רק בדרך שטיחה [ועי' לשון התניא (סי' ש"א סעיף נ"ח)] וליכא המנינ' (בשעת"ז ס"ק ר"ב) להדיא ע"י, וכן כתב הקצח"ש (סי' קט"ז בדרך השלחן סקי"א ע"ש).

ו) לכיו"ז יצא שאם שטחו ב"מקום" שאין הדרך לטשוה שם בגדים אחר הכביסה, ליכא איסור זה (וכמו שכתבנו בתנאי הראשון) שהרי זה דומה לדין זה שמוותר לטשוהו שלא בדרך שטיחה, והכל מטעם דבכה"ג ליכא מראית עין, וכ"כ התולדות שמואל (שם) וד"ל ז"ל דדוקא היכא שניבש הבר ששטחן כדי שיתגבש, אבל אם הוא ענין שאינו ניכר, כגון שמפסד בו השלחן וכיו"ב הרי זה מותר בע"ל.

ז) ובכ"ל בהערה הקודמת, רדע שבכריס אלו חילקים אחד מנהג רוב בני אדם, שאפילו אם ידמנן אדם שדרכו להניח הרבה פעמים בגדים על הדלת אף כשתם נגובים, מ"מ כיון שרוב בני"א שוטחין שם בגדים אחר הכביסה, יש מראית עין (דהמראית עין אינו תלוי ביריד, אלא באחרים).

ח) נהגו בימינו מקום היו משתמשים בווינדלע'ן לקטנים (שלא הי' פעמפער'ס עדיין) והיה המנהג לטשוהם בשבת כשתלכלך מהשתנה, כדי לייבשם, וכתב המאמר מרדכי (כס"י ס"א סקי"ה) ללמד וזו על מנהג זה, ודין עיקר האיסור הוא מפני מראית העין שסיבשו שכבסם, ובאלו הבגדים ליכא למיחש למראית עין שהרי ניבשם הם "בצורה וצביון ותוארם" ויודע לכל ששוטחין אותם מבל"י כיבוס כלל ע"ש, וכ"כ החיי"א (ככלל כ"ב סעיף ד') התיר לטשוה וינדלע'ן המלוכלך בצורה, ובשמי"א שם (סק"ג) כתב המקור לזה מירוד"י סי' פ"ב בדין דחלב שקדים ע"ש, והובא להלכה במש"נ"ב (סי' ש"א ס"ק קס"ד) ותולדות שמואל (מלאכת מלבן סי' ל"ח דין ג').

ח"כ ה"ה שמאטע המלוכלך, שניבש לכל שלא נתכבס עכשיו, שמוותר לטשוהו.

ט) ובכ"ל, והוא קל וחומר מדין וינדלע'ן שהתירו הפוסקים, שהווינדלע'ן מכלסין לפעמים, אלא שהתירו אותו משום שניבש על הבגד שהוא מלוכלך ולא כיבסן עכשיו, וא"כ כ"ש בגדים שאין דרך לכבסן כלל, שנפסדים ע"י כיבוס, שבוודאי מותר לפי הנ"ל, וכ"כ בספר קצוה ה"לכות שבת (אומגן - מלאכת מלבן).

י) ובכ"ל בהערה ה'.

יא) כתבנו דוגמא זה, דאם הוא בגד רטוב שאינו מלוכלך בו, יש אופנים אסור לטלוטלו משום איסור מקוצה (וכמ"ש כס"י סעיף מ"ו ברמ"א).

יב) ומ"מ ליכא איסור לטלוטלו, מפני שאינו מקפיד עליו אם נשאר רטוב עם מים, ע"י"ש ברמ"א ה"ה. - אגב, מכיון שנתבאר כאן שיש אופנים אסור לטשוה בגדים על הדרייאני"ג רע"ק, ע"כ דינו ככלי שמלאכתו לאיסור לגבי הלכות מקוצה. (אלא כל זמן שהבגדים עליה לכא"י ידיו כמדוכה שיש בתוכו שום שמוחר לטלוטלו ואכ"ל).

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

(המשך מעמוד הקודם)

וזה שאמר ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם היינו בעצמו ישלם לך שטר פולחין, ולא על ידי שליח, כי הוא יודע מחשבות אדם ותחבולותיו ובאיזה שמחה וחשק קיים האדם המצוה, ומזה תדע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, דלפום עבידתיה עבידן מטללתא.

ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שטר פולחין, ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא.

ויתבאר על פי מה שכתב בחובת הלבבות (שער הבטחון פ"ד) כי המעשה הטוב מתחלק לשני חלקים, ממנו נסתר, אין משקף עליו זולת הבורא, כחובות הלבבות והדומה להם, וממנו נראה על האברים, איננו נסתר מן הברואים, והם המצוות הנראות על האברים, והבורא יחברך גומל על המעשה הנראה על האברים בגמול נראה בעולם הזה, וגומל על המעשה הצפון והנסתר בגמול נסתר, והוא גמול העולם הבא, וזה שאמר (הילים לא ט) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. וכן דרך העונש הנראה והנסתר כדרך הגמול, על העבירות הנראות הגלויות, עונש נראה מהר בעולם הזה, והעבודות והעבירות הצפונות בלב, דין גמולם על הבורא יחברך בעולם הזה ובעולם הבא, עכ"ל.

וזה ביאור המשנה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שטר פולחין¹, היינו בעולם הזה ישלם שטר הפעולה, אבל על שטר המחשבה הזכה, שזהו עיקר החילוק והמבחן בין עבודת ההמון לעבודת הצדיקים, ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, כי הצדיקים אשר קיימו המצוות במחשבה זכה וטהורה, הם יקבלו שכר על המחשבה לעתיד לבא בעולם הבא.

עוד יתבאר על פי מה שכתב בבאר שבע לא"י מטאלטשווא זללה"ה (פ"ה הי"ה) בשם הקדמונים, דאף דקי"ל (קידושין ט:). שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, מכל מקום על מצות כאלו שנתהפכו מדודנות לזכיות על ידי תשובה מאהבה, על זה איכא שכר בהאי עלמא, עכ"ל. והיינו דהא דאמרו דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, היינו רק על המצוות שמקיים בזה ציווי הבורא, אבל המצוות שהאדם הביא אותן לידי זכיות, כגון מעשים אלו שהיו זדונות, והאדם הופכן מדודנות לזכיות, על זה שאמרו שכר בעולם הזה.

וזה שאמר ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שטר פולחין², היינו המצוות שהן פעולות האדם, כגון בעל תשובה מאהבה שהפך הדודנות לזכיות, על זה ישלם שכר בעולם הזה. ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, כי שכר של סתם צדיקים שאינם בעלי תשובה ומקיימים מצות הבורא ית"ש כל הימים, צפון להם לעתיד לבא.

עוד יתבאר על פי מה שכתב בפנים יפות (פ"ה וידא) על המשנה (אבות פ"ד מ"ב) שכר מצוה מצוה, ענינו, שמדת הקב"ה ברצונו להטיב לבריותיו, וקבלת השכר היא עצמה מצוה, שעושה נחת רוח לקונו בחינקן מדותיו של השי"ת להשפיע אליו טוב, וכן להיפוך ח"ו הרשע שמהפך מדת הרחמים למדת הדין, היא עצמה עבירה, שפוגם ממת טובו של השי"ת, עכ"ל. וזה שאמר ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שטר פולחין, ויש לו להקב"ה נחת רוח מזה שיכול לשלם לבריותיו שכר הפעולה ולהטיב להם, ולכן על זה עצמו ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא, שהם יקבלו שכר גם על מה שגרמו שיכול הקב"ה להטיב עם בני אדם.

אמנם יש לומר עוד בביאור המשנה אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה, על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (ע"מ אבות) לפרש המשנה (פ"ד מ"ב) שכר מצוה מצוה, כי המשכיל די לו שכר בזה גופא שזוכה לעשות מצוותיו, ואם כן המצוה בעצמה היא השכר, עכ"ל. וזה שאמר אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה³, שהרי עצם הלימוד הוא השכר, אם כן אי ירבה בלימודו ירבה שכרו.

ובן צריך האדם לדעת בכל עת ובכל זמן, שצריך שירגיש חשק ונחת נפש בכל מה שהוא לומד, שלא יעלה לו בקישו, כי אם לא ירגע ורגע כשכר מרובה יחשב לו, שאין שום דבר יקר בעולם ממה שהאדם זוכה להיות דבוק בתורה ה' ולקיים רצונו, אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשנו במצוותיו, הלא כמה רבי רבבות גוים שפלים ונבזים הם חיים חיי הבל תהו ובהו, לא ידעו מתקיות החיים ונעימות המצוות, אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים. זה איזה ימים שעבר עלינו חג הפסח, ועלינו להתבונן, כמה תענוג גדול הוא לראש המשפחה כאשר הוא זוכה להסב בליל הסדר ובניו וכנודו כשתלי יזיתם סביב על שולחנו, הלא יש לו תענוג ועונג ורחני כל כך מזה, עד שאינו מצפה לשום תשלום גמול בעבור קיום מצות של ליל הסדר, ואם יתן איש את כל הון ביתו בזה יבחר לו, נגד השכר ותענוג הגדול שיש לו בזה עצמו שהוא מיסב על שולחנו ומקיים מצוות החג, וכן באמת צריך להרגיש בכל מה שהוא לומד ועוסק בתורה, שהוא באמת התענוג הגדול בעולם מה שיכול האדם לעסוק בתורה ה', ויש לו הזכיה לדעת חוקי האלקים ואת תורתיו, וכזה באמת היו צריכים להרגיש בכל עמוד גמרא ובכל שיעור תורה. ויהי' שנוכח להיות דבוקים בתורה ובמצוות בכל עת ובכל שעה, להרגיש נועם ה' ולקיים רצונו ית"ש, ונזכה להוושע בשפע ברכה והצלחה ובכל מילי דמיטב, ולביאת גואל צדק בב"א.

כל הזכויות שמורות © על פי דין תורה"ק אנו אוסרים להעתיק בכל אופן שהוא מאמרים שלמים או חלקם שנדפסו בגיליונוני בלי רשות כתב המערכת
הרוצה לנדב גליון, לפרסם מודעות, להאיר ולהעיר, יתקשר עם המערכת: 0153 - 781 845)
Mailing Address: Mayones His. 51 Forest Rd. Unit 316 Suite #14 Monroe N.Y. 10950